

JOUTSAN VARHAISKASVATUKSEN TURVALLISUUSSUUNNITELMA

Sisällysluettelo

Johdanto	3
1 Lait turvallisuussuunnitelmien takana	4
2 Yksikkökohtaiset tiedot.....	5
2.1 Yksikön käyttäjät ja tietojen kirjaaminen	7
2.2 Tiedottaminen häiriötilanteessa	8
3 Varhaiskasvatuksen uhat ja vaaratilanteet	8
3.1. Lapsiin kohdistuvat riskit yksiköissä	8
3.2 Lapsen sairaus tai tapaturma	14
3.3 Lasten ulkoilu	17
3.2 Henkilöstöön kohdistuvat riskit	19
3.2.1 Työntekijän hyvinvointi	19
3.2.2 Työsuojelu ja työterveyshuolto	21
4 Toiminnan riskit	21
4.1 Henkilökunnan riittävyys ja kelpoisuus	21
4.2 Kiinteistö	21
4.3 Siisteys ja hygienia	23
5 Tietoturvariskit	24
6 Turvallisuuden ylläpito.....	25
6.1 Henkilöstön perehdytys ja koulutus.....	25
6.2 Jälkiarviointi	25

Johdanto

Varhaiskasvatuksen tärkeimpiä tehtäviä on taata turvallinen varhaiskasvatuspäivä lapsille. Se on kaikkien varhaiskasvatuksessa työskentelevien, sekä varhaiskasvatuksen tiloista vastaavien yhteinen asia. Turvallisuussuunnitelman tavoite on sitouttaa varhaiskasvatuksen henkilöstö niihin lakeihin ja asetuksiin, joita on säädetty. Suunnitelma ohjeistaa varautumaan yllättäviin häiriötilanteisiin, ehkäisemään niiden syntymistä, sekä toimimaan niiden aikana ja jälkeen.

Joutsan kunnan varhaiskasvatuksen turvallisuussuunnitelmassa on noudatettu yleisiä turvallisuussuunnitelmalle annettuja ohjeita (THL), sekä niitä suosituksia, joita esimerkiksi aluehallintovirasto (AVI) esittää. Turvallisuussuunnitelma on suunnitelma, jonka pohjalta lähemme toteuttamaan varhaiskasvatuksen turvallisuuskäytänteitä.

Jokaisessa varhaiskasvatusyksikössä tulee olla oma turvallisuuskansio. Kansiota säilytetään helposti saatavilla olevassa paikassa, ja kaikkien yksikössä työskentelevien tulee olla tietoisia sen säilytyspaikasta sekä sisällöstä. Osa turvallisuuskansion sisällöstä pyritään päivittämään myös sähköisesti kuhunkin yksikköön. **Turvallisuuskansio** sisältää Joutsan varhaiskasvatuksen turvallisuussuunnitelman täydennettynä seuraavilla yksikkökohtaisilla tiedoilla:

- Palo- ja pelastussuunnitelma
- Siivoussuunnitelma, kemikaaliluettelon sijainti ja kemikaalien käyttöturvallisuusohjeet
- Työsuojelun toimintaohjelma
- Liitelomakkeina tai sähköisinä lomakkeina;
 - retkisuunnitelma
 - sisä- ja ulkotilojen sekä ympäristön turvallisuus (THL)
 - poistumisharjoitusohje ja poistumisturvallisuusselvitys
 - tapaturma-/ vaaratilanneilmoitus
 - raportti tapaturmasta tai läheltä piti tilanteesta
 - lastensuojeluilmoitus
 - lääkehoitosuunnitelma

1 Lait turvallisuussuunnitelman takana

Lasten varhaiskasvatuksesta annetun lain (**Varhaiskasvatuslaki** 540/2018, 3§) mukaan varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia sekä varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö.

Varhaiskasvatuslain (540/2018, 35§) mukaan päiväkodissa tulee kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä olla varhaiskasvatuksessa olevien lapsien määrään, heidän ikäänsä ja varhaiskasvatuksessa päivittäin viettämäänsä aikaan suhteutettuna riittävä määrä työntekijöitä, joilla on laissa säädetty varhaiskasvatuksen opettajan, sosionomin tai lastenhoitajan ammatillinen kelpoisuus. Päiväkodissa tulee kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä olla vähintään yksi henkilö, jolla on varhaiskasvatuslaissa (540/2018, 26–28§) säädetty ammatillinen kelpoisuus, enintään seitsemää kolme vuotta täyttänyttä lasta kohden. Enintään neljää alle kolmivuotiaa lasta kohden tulee päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä samoin olla vähintään yksi henkilö, jolla on edellä säädetty ammatillinen kelpoisuus. Päiväkodissa tulee kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä olla vähintään yksi henkilö, jolla on 1 momentissa mainittu ammatillinen kelpoisuus enintään 13 kolme vuotta täyttänyttä lasta kohden, jotka viettävät varhaiskasvatuksessa enintään 5h/pv (753/2018, 1§). Perhepäiväkodeissa suhdeluvut ovat yksi kasvattaja neljää lasta kohden.

Opetushallitus ylläpitää Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen turvallisuusopasta, joita päivitetään jatkuvasti. Se antaa käytännön ohjeita turvallisuussuunnitteluun ja -johtamiseen. Opas tarjoaa konkreettisia malleja kokonaisturvallisuuden suunnitteluun, riskien tunnistamiseen ja ennaltaehkäisyyn sekä suunnitelmien yhteensovittamiseen ja käyttöönottamiseen.

<https://www.oph.fi//koulutus-ja-tutkinnot/opetustoimen-ja-varhaiskasvatuksen-turvallisuus>

Varhaiskasvatuksen turvallisuussuunnitteluun sisältyvät sekä työntekijöitä, että lapsia koskevia lakisäätteisiä, sekä muita turvallisuutta ja terveellisyyttä koskevat lakeja ja asetuksia mm.:

Varhaiskasvatuslaki(540/2018) ja asetus varhaiskasvatuksesta (753/2018),Perusopetuslaki (628/1998) ja asetus 852/1998, Työturvallisuuslaki (738/2002), Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta (44/2006), Työterveyshuoltolaki (1383/2001),Laki kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta (75/2004),Terveysturvallisuuslaki (763/1994),Elintarvikelaki (23/2006) ja asetus elintarvikevalvonnasta (321/2006), Pelastuslaki (468/2003) ja asetus pelastustoimesta (787/2003/)

2 Yksikkökohtaiset tiedot

Päiväkodit ja Esiopetus

Päiväkoti Esikot (Joutsa kk, koulunmäki)

Päiväkoti Esikoissa järjestetään taajaman esiopetusta, sekä esiopetuksen lisäksi tarvittavaa täydentävää varhaiskasvatusta. Esikoissa toimii myös 2- vuotisen esiopetuksen kokeiluryhmä. Rakennus on valmistunut 2013.

Koulutie 2 C, 19650 Joutsa
p.0400 158 882, 040 358 8171
päiväkodin keittiö 040 5890524

esikot@joutsa.fi

Päiväkoti Taikametsä

Päiväkoti Taikametsä remontoitiin vuonna 2022 päiväkotikäyttöön. Toiminta alkoi 1.11.2022.

Taikametsässä järjestetään 0–6-vuotiaiden varhaiskasvatusta ja se toimii myös vuorohoitoyksikkönä. Timanttien ryhmä: 0–3-vuotiaat, sekä Tähtien ryhmä: 3-5 vuotiaat

Taikametsä: Veistotie 7, 19650 Joutsa

p. 040 134 6351 (Timantit)

p. 040 134 1991 (Tähdet)

päiväkodin keittiö 0403588170

taikametsa@joutsa.fi

Perhepäiväkodit

Perhepäiväkodeissa järjestetään kodinomaista varhaiskasvatusta 1-6 vuotiaille lapsille. Ryhmien koot vaihtelevat tarpeen mukaan. Lisäksi Joutsan taajamassa on yksi omassa kodissaan

työskentelevä perhepäivähoitaja.

Perhepäiväkoti Koivukumpu (Joutsa kk)

Koivukummun perhepäiväkoti sijaitsee Joutsan taajamassa. Koivukummussa toimii kaksi ryhmää Varala ja Vekkula. Rakennus on valmistunut 1991 ja toimi 30.10.2022 saakka päiväkotina.

Hulikkalantie 3, 19650 Joutsa

p. 040 1817715 (Varala), 040 6360917 (Vekkula)

koivukumpu@joutsa.fi

Koskikara (Rutalahti)

Koskikaran perhepäiväkoti sijaitsee Rutalahden kylällä, 2000-luvun alussa valmistuneessa omakotitalossa. Tila vuokrataan sen omistajalta. Perhepäiväkodin lähellä sijaitsee puisto sekä ulkoilumaastoja. Koskikarassa työskentelee 1-2 ryhmäperhepäivähoitajaa.

Pelto- Koskelantie 13, 41710 Rutalahti

p. 040 3588 172

koskikara@joutsa.fi

Keltasirkku (Leivonmäki)

Keltasirkun perhepäiväkoti sijaitsee Leivonmäen kylällä Kurkiauran koulun pihapiirissä. Yksikössä on kaksi ryhmää; Keltasirkut (0–4 v) ja Leppäkertut (5-6v).

Leivonmäentie 6, 41770 Leivonmäki

p. 0400 646 965

keltasirkku@joutsa.fi

2.1 Yksikön käyttäjät ja tietojen kirjaaminen

Toimintayksiköt

Jokaisessa varhaiskasvatusyksikössä on oma turvallisuuskansio. Kansiota säilytetään niin, että se on helposti saatavilla. Kaikkien yksikössä työskentelevien tulee olla tietoisia kansion säilytyspaikasta ja sisällöstä. Tavoitteena on saada yksiköihin myös sähköiset turvallisuuskansiot. Turvallisuuskansio sisältää Joutsan varhaiskasvatuksen turvallisuussuunnitelman täydennettynä aiemmin mainituilla yksikkökohtaisilla ja yleisillä suunnitelmilla ja ohjeilla.

Lapset

Toimintayksikössä hoidossa olevien lasten henkilö- ja osoitetiedot on tallennettu *TieraVesseli Daisy-järjestelmään (myöhemmin Daisy)*. Lasten allergiatiedot saa auki puhelimen mDaisy sovelluksesta. Lapset kirjataan Daisy -järjestelmään, kun he tulevat ja lähtevät yksiköstä. Henkilökunta suorittaa kirjauksen.

Lasten huoltajat

Lasten huoltajien tiedot ovat tallennettu varhaiskasvatuksen Daisy-järjestelmään. Huoltajien yhteystiedot löytyvät Daisy sovelluksesta ja huoltajien puhelinnumerot tallennetaan puhelimeen lapsen tullessa varhaiskasvatukseen. Vanhemmat täyttävät paperisen lapsitietolomakkeen, joka säilytetään yksikössä lukollisessa paikassa.

Henkilökunta

Kaikkien yksikön tiloissa työskentelevien tiedot kirjataan varhaiskasvatuksen Populus- ja Daisy -tietojärjestelmiin. Varhaiskasvatuksen esimies vastaa tietojen kirjaamisesta ja päivittämisestä. Henkilökunnan työajat kirjataan Daisy järjestelmään, työntekijät kuittaavat puhelimen sovellukseen tulo- ja lähtöaikansa.

Toimintayksikön tilojen muut käyttäjät

Mikäli toimintayksikön tilat ovat myös muiden käyttäjien käytössä, kootaan käyttäjien tiedot lomakkeelle, jossa näkyy tilojen käyttöaika, tarkoitus ja yhteyshenkilön yhteystiedot. Tiedot liitetään turvallisuuskansioon. Yhteyshenkilö perehdytetään kiinteistön palo- ja pelastussuunnitelmaan, johon on myös kirjattu tiedot ulkopuolisesta käytöstä.

2.2 Tiedottaminen häiriötilanteessa

Uhkaavasta tilanteesta tulee ilmoittaa varhaiskasvatuksen esimiehelle. Myös vaaratilanteen purkaututtua ilmoitetaan esimiehelle. Varahenkilö (Yksikkökohtaiset tiedot-lomake) on sovittu siltä varalta, jos omaa esimiestä ei tavoiteta. Varhaiskasvatuksen tiedottamisesta vastaa varhaiskasvatuksen esimies. Onnettomuustilanteissa tiedotusvastuu kuuluu aina pelastustointa johtavalle viranomaiselle (pelastuslaitos tai poliisi). Erityistilanteissa ja poikkeusoloissa kunnan tiedottamista hoitaa sama työntekijä kuin normaaliaikana. Hyvinvointi- ja sivistystoimen tiedottamisesta vastaa hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Mika Sirkka p. 040 5335619.

3 Varhaiskasvatuksen uhat ja vaaratilanteet

3.1. Lapsiin kohdistuvat riskit yksiköissä

Varhaiskasvatusyksikköön tutustuminen

Lapsen varhaiskasvatusyksikköön tutustuminen tapahtuu yhdessä huoltajien kanssa. Hoitosuhde alkaa ja vastuu lapsesta siirtyy varhaiskasvatukselle silloin, kun lapsi jää yksin varhaiskasvatusyksikköön ensimmäisen kerran.

Lapsen tuominen ja hakeminen

Varhaiskasvatusyksikköjen ovia pidetään lukossa, ja vain aikuinen avaa oven saapuvalla lapselle ja huoltajalle, tai muulle henkilölle.

Työntekijän vastuu lapsesta alkaa, kun huoltaja saapuu hoitopaikkaan portista/ovesta lapsen kanssa. Vanhemman tulee huolehtia lapsen riisuminen, käsiinpesu, sekä varmistaa että henkilökunta on tietoinen lapsen saapumisesta. Näin voidaan varmistaa, että kaikki lapset on

huomioitu heidän saapuessaan. **Lapsi ei kulje kodin ja varhaiskasvatuksen välisiä matkoja yksin.**

Hakutilanteessa lapsi on henkilökunnan vastuulla pihasta/portista/ovesta lähtemiseen saakka. Lasta ei voida hakea henkilöstön tietämättä, eikä hän voi lähteä yksin piha-alueen ulkopuolelle/sisätiloista ulos. Lapsen hakutilanteessa lapsi luovutetaan ainoastaan huoltajille tai heidän kirjallisesti valtuuttamilleen henkilöille. Hakutilanteissa vaihdetaan kuulumiset lapsen päivästä. Palvelusopimukseen kirjataan lapsen tuomiseen ja hakemiseen liittyvät yksityiskohdat kuten kuka lasta hakee, hakuajat sekä niihin liittyvät erityiset seikat. Äkillisissä tilanteissa tieto hakijasta tulee toimittaa myös kirjallisena päivähoitopaikkaan esim. tekstiviestillä.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen matkat

Varhaiskasvatuksen esiopetuksesta yksin kulkeminen

Pelkässä esiopetuksessa oleva lapsi voi kulkea yksin kotiin/hoitopaikkaan (perusopetuslaki). Yksin kulkemista arvioidaan yhdessä huoltajien kanssa ja siitä sovitaan kirjallisesti. Yksin kotiin kulkevalla lapsella täytyy olla kotona vastaanottamassa huoltaja tai hänen valtuuttamansa turvallinen henkilö.

Koulukuljetukset

Koulukuljetusten järjestämisestä Joutsan kunnassa vastaa kunnanvaltuuston 15.5.2017 § 29 vahvistaman hallintosäännön mukaisesti hyvinvointi- ja sivistyslautakunta. Lautakunta hyväksyy koulukuljetuksia koskevat yleiset periaatteet ja ehdot, joiden täytyessä kunta järjestää oppilaalle koulukuljetuksen ml. päätöksen tien vaarallisuudesta.

Joutsan kunnassa järjestetään esi- ja perusopetuksessa oleville oppilaille maksuton koulukuljetus esikouluun tai kouluun seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- Esiopetus (0 lk) ja 1.–2. luokat, jos koulumatka on pidempi kuin kolme (3) kilometriä.

Esiopetuksessa koulumatka voi olla päivähoidosta esiopetukseen ja takaisin. Täydentävä varhaiskasvatus/aamu- tai iltapäivätoimintakuljetukset eivät kuulu kuljetusten piiriin eikä niitä järjestetä eikä korvata. Joutsan kunta ei myöskään järjestä eikä korvaa terveydenhuollon palveluihin kuuluvia oppilaiden terapiakuljetuksia.

Koulukuljetuksen periaatteet löydät hyvinvointi- ja sivistyslautakunnan hyväksymästä [koulukuljetussäännöstä](#).

Lasta ei haeta sulkemisaikaan mennessä

Mikäli lasta ei haeta varhaiskasvatuspaikasta sulkemisaikaan mennessä, työntekijä ottaa ensisijaisesti yhteyttä huoltajiin. Jos heihin ei saada yhteyttä, yritetään tavoittaa palvelusopimukseen kirjattuja huoltajien valtuuttamia hakijoita. Viime kädessä, jos heihinkään ei

saada yhteyttä, soitetaan Keski-Suomen sosiaali- ja kriisipäivystykseen 24/7 p. 0142660149 tai 112- hätänumeroon ja toimitaan sieltä saatujen ohjeiden mukaan. Varhaiskasvatuksen esimiehelle selvitetään tilanne. Työntekijä ei saa viedä lasta omaan kotiinsa. Lapsi luovutetaan viranomaiselle (tiedottaminen, mahdollinen lastensuojeluilmoitus jne.).

Päihtynyt tai väkivaltaisesti käyttäytyvä henkilö

Lasta ei saa luovuttaa päihtyneelle tai väkivaltaisesti käyttäytyvälle hakijalle. Tilanteessa selvitetään, voiko toinen huoltaja tai palvelusopimukseen merkitty muu hakija noutaa lapsen.

Tilanteesta tehdään lastensuojeluilmoitus sekä tapaturma/vaaratilanneilmoitus (liitelomakkeet). Tapahtumien jälkeen pidetään palaveri perheen kanssa, jossa sovitaan menettelystä vastaavan tilanteen välttämiseksi. Esimies käy tilanteen myös läpi työntekijöiden kanssa ja tarjoaa mm. tukea asian käsittelyyn, jos sellaiseen koetaan tarvetta.

Huoltajuus, tapaamisoikeus ja lähestymiskielto

Lapsen perhetilanne selvitetään palvelusopimusta tehtäessä. Mikäli lapselle on merkitty yhteishuoltajuus, tarkistetaan tapaamisoikeus, tietojen antaminen lapsesta ja lapsen antaminen toiselle huoltajalle. Sovitut asiat kirjataan palvelusuunnitelmaan. Tiedon välittämisestä kaikille hoitopaikan työntekijöille, myös sijaisille, huolehditaan. Työntekijät eivät saa ottaa kantaa lasta koskeviin huoltajuusasioihin. **Mikäli varhaiskasvatuksen työntekijöiden kielloista huolimatta toinen huoltaja vie lapsen muuna kuin sovittuna ajankohtana, ilmoitetaan sitä välittömästi toiselle huoltajalle sekä esimiehelle.** Poliisille tehdään asiasta ilmoitus, mikäli toisen huoltajan kanssa on näin sovittu. **Lähestymiskieltopauksissa pyydetään huoltajilta kopio käräjäoikeuden lähestymiskieltopäätöksestä, josta tarkistetaan ketä kielto koskee, sen laajuus sekä voimassaoloaika.** Mikäli lähestymiskieltoa rikotaan, siitä ilmoitetaan välittömästi poliisille ja sen jälkeen huoltajalle.

Lasta ei voida luovuttaa hakijalle jos:

- **hakemaan tuleva henkilö on päihteiden vaikutuksen alainen, käyttäytyy väkivaltaisesti tai uhkaavasti**
- **Henkilöllä ei ole oikeutta hakea lasta.** *(Jos vain toisella huoltajalla on oikeus hakea lapsi, pyydetään varhaiskasvatuspaikkaan viranomaisen todiste asiasta, esimerkiksi kopio käräjäoikeuden päätöksestä.)*

Toimi näin:

1. Kerro tilanne hakijalle, pysy rauhallisena ja rauhoittele tarvittaessa hakijaa. Hakijaa pyydetään poistumaan.
2. Huolehdi koko ajan lapsen turvallisuudesta. Mikäli mahdollista, älä ole tilanteessa yksin.
3. Soita toiselle huoltajalle / varahakijoille. *(Jos toista hakijaa ei tavoiteta sulkemisaikaan mennessä, toimitaan samoin kuin jos lasta ei tultais hakemaan.)*
5. Jos hakija käyttäytyy uhkaavasti tai väkivaltaisesti, ilmoita välittömästi poliisille, 112. Älä jää estämään, jos hakija pyrkii viemään lapsen kiellosta huolimatta.
6. Seuraavana päivänä käydään tilanne läpi huoltajien kanssa. Kirjataan tilanne. **Lastensuojeluilmoitus on tehtävä aina, jos lasta ei pystytä luovuttamaan hakijalle päihteiden tms. johdosta.**

Kaikissa poikkeustilanteissa asiasta ilmoitetaan omalle esimiehelle. Esimies vastaa tiedottamisesta sovitus kunnan muille tarvittaville tahoille.

Lapsen koskemattomuuteen kohdistuvat uhat

"Lapsiin kohdistuva väkivalta on vanhempien, muiden aikuisten tai vertaisten tekoja ja laiminlyöntejä, jotka aiheuttavat lapselle vahinkoa. Myös kuritusväkivalta ja kasvatuksellinen väkivalta ovat lapsen kohdistuvaa väkivaltaa." (Lapsiin kohdistuva väkivalta 2022). Lapsen kaltoinkohtelun kohdalla varhainen puuttuminen on ensiarvoisen tärkeää. Mahdollisimman aikainen puuttuminen ehkäisee ongelmien kasaantumista, sekä katkaisee väkivallan kierteen. **Havaitessaan lapsen kaltoinkohtelua kasvattajilla on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus. Mikäli on perustetta epäillä lapsen kohdistuvaa seksuaalista hyväksikäyttöä tai muuta kaltoinkohtelua, ammattihenkilöstöllä on velvollisuus välittömästi tehdä ilmoitus suoraan poliisille. Tilanteessa toimitaan poliisilta saatujen ohjeiden mukaisesti.**

Kiinnipito -tilanne

Työntekijä voi lapsen rauhoittamiseksi pitää kiinni lapsesta, jos lapsi käyttäytymisensä perusteella todennäköisesti vahingoittaisi itseään tai muita. Omaisuuden kohdalla tulee olla kyse merkittävästä vahingoittumisesta. (vrt. asioiden heittäminen ikkunaan, autoon yms.) Kiinnipitämistä on aina pidettävä viimesijaisena keinona rauhoittaa lasta. **Kiinnipitämistä ei saa koskaan käyttää rangaistuksena. Lasta**

pidetään kiinni, jos se on tilanteen kannalta välttämätöntä, ja tilanne edellyttää välitöntä puuttumista, ja jos lapsen rauhoittaminen muilla keinoilla ei onnistu tai ole toteutettavissa. Kiinnipitäminen voi käsittää myös lapsen siirtämisen toiseen tilaan. Kiinnipidosta tai muusta voimankäyttötilanteesta on aina tehtävä selvitys (Tapaturma-/vaaratilanneilmoitus tai väkivaltatilanteen ilmoitus).

Kiusaaminen

Jokaisella lapsella on oikeus olla suojassa kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta. Varhaiskasvatyüksiköissä tulee painottaa koko työyhteisön roolia ja vastuuta, sekä aikuisten että lasten kiusaamisen ehkäisyssä ja kiusaamistilanteisiin puuttumisessa. Kiusaamisesta keskustellaan vanhempien kanssa kasvatusyhteistyöhön perustuen. Varhaiskasvatyüksessä kiusaamista ehkäistään luomalla turvallinen ilmapiiri, sekä vahvistamalla kaveri- ja tunnetaitoja. Kiusaaminen tunnistetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti. Yksikön arjessa opetellaan yhdessä lasten kanssa tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Lasten huoltajien kanssa keskustellaan avoimesti ja etsitään yhdessä ratkaisuja. Kiusaamisen ehkäisy on osa varhaiskasvatyüksuunnitelmaa.

Kiusaamista voidaan tunnistaa muun muassa havainnoimalla lasten tunneilmaisuja ja käyttäytymistä. Esimerkiksi tuleeko lapsi mielellään varhaiskasvatyüksikköön? Onko lapsi aiempaa hiljaisempi? Esiintyykö epämääräisiä särkyjä ja kipuja? Onko nukahtaminen/nukkuminen vaikeutunut tai muuttunut levottomammaksi? Kun aikuinen tunnistaa piirteitä kiusaamisesta, häirinnästä tai väkivallasta lasten keskuudessa, hänen velvollisuutensa on puuttua kiusaamiseen ja seurata, että kiusaaminen loppuu

Kysele kiusatulta/kiusaajalta tapahtuneesta:

(kuuntele, kannusta kertomaan, sanoita tunteita)

- mitä on tapahtunut: kaikkien osapuolien tarinan kuunteleminen
 - ketkä osallistuivat tapahtumiin
 - miltä sinusta tuntui
 - tekikö lapsi oikein
 - miten olisi voinut toimia: lasten ideoimat ratkaisut
 - anteeksipyyntö/ asiasta sopiminen
- Lisäksi saat apua varhaiskasvatyüksen erityisopettajalta (veo), sekä hyvinvointialueen palveluverkostolta, kuten neuvola-, lastensuojelu-, kuraattori- ja psykologipalvelut.

sekä kunnan muulta peruspalveluverkostolta, kuten neuvola ja lastensuojelu.

Loma-ajan toiminta

Loma-aikojen toiminta keskitetään pääsääntöisesti yhteen päiväkotiin ja perhepäiväkoteihin. Jos tilat ja osa kasvattajista ovat lapsille vieraita, turvallisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. **Töihin tulevalle henkilöstölle esitellään mm. auki olevan päiväkodin tilat sekä pelastus- ja turvallisuussuunnitelma.** Lasten allergiatiedot löytyvät lasten tiedoista Daisy tietojärjestelmästä ja myös mobiilisti. Keittiölle ilmoitetaan myös aika, milloin allerginen lapsi on paikalla. **Jokaisella ryhmällä on kansio, josta löytyvät lasten perustietolomakkeet ja muut tarpeelliset lasta koskevat tiedot.** Auki olevan yksikön ulkoiluun liittyvät asiat ja lähietsintäohje ovat kaikkien kasvattajien tiedossa. Tiedottamiseen kiinnitetään erityistä huomiota kasvattajien vaihtuessa kesken toiminta-ajan. Lomien porrastamisella varmistetaan, että samanaikaisesti kaikki kasvattajat ryhmissä eivät vaihdu. Huoltajille tiedotetaan keskitetyn toiminnan käytännöistä.

Vakuutukset

Julkisyhteisön vastuuvakuutus korvaa kunnan toiminnassa toiselle aiheutetut henkilö- ja esinevahingot, josta kunta on voimassa olevan oikeuden mukaan korvausvastuussa. Kunta vastaa työnantajana työntekijän työssään aiheuttamat vahingot. Kaikki toiminnassa syntyvät vahingot eivät ole sellaisia, joista kunnalle syntyisi korvausvastuu, vaan nämä vahingot ovat tapaturmia. Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevat lapset ovat tapaturmavakuutettuja. **Lapselle tapahtuvasta tapaturmasta tehdään vahinkoilmoitus.** Ilmoitus siirtyy toimistosihteerin jatkokäsittelyyn, joka hoitaa asian eteenpäin vakuutusyhtiölle. Ilmoitus vakuutusyhtiölle tehdään, vaikka kuluja ei tapahtumahetkellä syntyisikään. Näin ennakoidaan mahdollisia myöhemmin ilmeneviä tapaturman oireita ja korvauskuluja. Vaaratilanteista lähetetään varhaiskasvatuksen esimiehelle täytetty Tapaturma/vaaratilanneilmoitus. Tapaturman sattuessa lapsi käytetään tarvittaessa lääkärissä.

Lastensuojeluilmoitus

Työntekijöillä on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus, jos on syytä epäillä puutteita lapsen hoidossa tai huolenpidossa tai olosuhteiden vaarantavan lapsen kehityksen. Epäily voi herätä myös lapsen käyttäytymisestä. Havaintoja ottaa yhteyttä omaan esimieheensä ja tekee lastensuojeluilmoituksen. Työntekijä kirjaa ylös havaintoja, mitä on havainnut ja ottaa kopion itselleen lastensuojeluilmoituksesta. Työntekijä voi pyytää konsultaatiota sosiaalitoimelta tai

poliisilta. Hyvään hallintotapaan kuuluu, että huoltajille tiedotetaan ilmoituksen tekemisestä etukäteen. Jos kyse on epäilystä rikossyyteasiasta, etukäteisilmoitusta huoltajille ei tehdä.

3.2 Lapsen sairaus tai tapaturma

Lapsen sairaus

Lapsen yleisimpiä tartuntatauteja ovat hengitystieinfektiot, mahatauti, välikorvantulehdus, silmätulehdus, keuhkoputkentulehdus ja nielurisatulehdus. Näiden sekä eräiden muiden erityisesti lapsille tyypillisten tautien tarttuvuudesta, oireista ja niiden kestosta sekä päivähoiton poissaolon tarpeesta on esitetty lisää tietoa varhaiskasvatuksessa käytössä olevassa lomakkeessa. Lapsen pitkäaikaiset sairaudet, vammat, allergiat ja niiden hoito-ohjeet kirjataan lapsen palvelusopimukseen ja lääkehoitosuunnitelmaan. Lääkehoitosuunnitelma on lapsen varhaiskasvatussuunnitelman liitteenä. Palvelusopimuksen täyttämisen yhteydessä keskustellaan huoltajien kanssa, että sairasta lasta ei voi tuoda varhaiskasvatukseen. Tarttuvien sairauksien kohdalla myös varhaiskasvatuksessa olevien sisarusten suositellaan olevan poissa hoidosta.

Lapsen sairastuminen tai tapaturma kesken varhaiskasvatuspäivän

Varhaiskasvatuspäivän aikana sairastuvalle lapselle osoitetaan rauhallinen paikka lepäämistä varten. Jos lapsi sairastuu hoitopäivän aikana, asiasta ilmoitetaan huoltajille ja heitä pyydetään hakemaan lapsi mahdollisimman pian kotiin. Sairaana ja toipilana lapsen paikka on kotona. Jos lapselle joudutaan soittamaan ambulanssi (soitto 112), huoltajille ilmoitetaan asiasta välittömästi. Mahdollisella saattajalla on oltava mukana lapsen henkilötiedot, tiedot mahdollisista sairauksista, allergioista tai yliherkkyyksistä sekä lapsen huoltajien yhteystiedot. Henkilökunta ei saa kuljettaa lasta omalla autolla.

Lasten tapaturmista valtaosa aiheutuu putoamisista, kaatumisista ja törmäämisistä. Tämän takia yksikön tiloissa on syytä kiinnittää huomiota huonekalujen sijoitteluun, terävien kulmien suojaamiseen ja huolehtimalla liukuesteet mattojen alle. Lasten pääsy portaakkoihin tulee pystyä estämään. Askartelutarvikkeiden tulee olla myrkyttömiä. Yksikössä käytettävät pesuaineet ym. tulee säilyttää lasten ulottumattomissa lukitussa tilassa.

Jos ryhmässä on hyönteisten pistolle allergisia lapsia, kirjataan hoito-ohjeet varhaiskasvatussuunnitelmaan ja tehdään lääkehoitosuunnitelma, mikäli lapsella on käytössä esim. adrenaliinikynä (epipen).

Toimintaohje ampiaisen, mehiläisen tai kimalaisen pistäessä:

- Rauhoita lasta.
- Tarkkaile pistokohtaa ja lapsen yleisvointia: jos selkeä, paikallisärsytystä suurempi allerginen reaktio, toimi kuten lasten sairaus- ja tapaturmatilanteissa.
- Mikäli lapsella on todettu allergia, toimi hoito-ohjeiden (esim. adrenaliinikynän käyttö) mukaan. Jos iho menee rikki, on tarttuvien tautien vaara. Ota tarvittaessa yhteys terveyskeskukseen/ 112.

Jos ruiskuja, neuloja tai lääkeampulleja löytyy leikkialueelta, aikuinen voi poistaa vaarallisen esineen esim. hiekkalapiolla. Ruiskuja, neuloja ja lääkeampulleja EI SAA LAITTAA ROSKIKSEEN! Laita ne tyhjään kannelliseen/korkilliseen astiaan ja toimita terveysasemalle, apteekkiin tai A-klinikalle. Siivoa löytöpaikka kaivamalla hiekkaa/maata pois tai suihkuttamalla kivetys, käytä hanskoja! Ilmoita kiinteistöhoitajalle.

Neulanpiston tapahtuessa älä purista haavasta verta! Huuhto pistohaavaa runsaalla vedellä vähintään 5 minuuttia. Käytä huuhtonnan jälkeen desinfektioaineita. Ota yhteys terveyskeskuksen ensiapupäivystykseen, ja toimi lääkärin jatko-ohjeiden mukaan.

Kaikista lasten tapaturmista tehdään viimeistään seuraavana päivänä kirjallinen selvitys, Siitä ilmenevät lapsen henkilötiedot, kuvaus tapahtuneesta, jatkotoimenpiteet ja paikalla ollut työntekijä. Näiden tietojen pohjalta tehdään tapaturmailmoitus vakuutusyhtiölle. Tapaturmien ja läheltä piti - tilanteiden jälkeen käydään tilanne läpi henkilökunnan kanssa. Kirjattavat asiat käsitellään työyhteisössä ja sovitaan tarvittavista toimenpiteistä.

Henkilökunnan ensiaputaidot päivitetään kolmen vuoden välein, yksikkökohtaisen tarpeen mukaan.

Allergiat

Laaditaan kirjallinen omavalvontasuunnitelma, jonka tarkoitus on tunnistaa toiminnan riskikohdat, joissa voi esiintyä hygieenisiiä tai muita vaaroja. Suunnitelma pidetään ajan tasalla ja säilytetään toimipaikassa. Lapsen ruokailuun liittyvät rajoitukset kirjataan lapsikohtaiseen palvelusuunnitelmaan, sekä Daisy-järjestelmään. Varhaiskasvatuksen työntekijät ovat vastuussa suunnitelmaan kirjattujen lapsen ruoka-aine allergioiden tiedottamisesta keittiötyöntekijöille ja varahoitopaikkaan. Tarvittaessa huoltajat toimittavat rajoitteista terveydenhoitajan tai lääkärin

todistuksen.

Myrkytystapaukset

Jos epäilet myrkytystä, soita myrkytystietokeskukseen puh. 09 471 977 (www.myrkytystietokeskus.fi) ja toimi annettujen ohjeiden mukaan. Hätätapauksessa aina soitto 112.

- Mitä on tapahtunut
- Miten myrkky on joutunut kehoon (nielty, hengitetty, imeytynyt, pistetty)
- Kuinka paljon myrkkyä on joutunut kehoon
- Kuinka pitkä aika tapahtuneesta on kulunut

Älä okseta! Tarkkaile tilaa, ilmeneekö pahoinvointia ripulia tms. Jos henkilö menee tajuttomaksi, aseta kylkiasentoon. Jos henkilö menee elottomaksi, aloita elvytys. Älä jätä potilasta yksin. Varmista myös muista lapsista huolehtiminen.

Myrkylliset aineet, lääkkeet ja liuottimet säilytetään aina lasten ulottumattomissa!

Lääkkeet säilytetään alkuperäisissä pakkauksissa lukitussa kaapissa/jääkaapissa ja noudatetaan annosteluohjeita.

Lasten lääkintä

Varhaiskasvatuksessa annetaan vain välttämättömiä ja lääkärin määräämiä lääkkeitä, joiden antoaika osuu lapsen varhaiskasvatusajalle. Ensisijaisesti lapsen lääkehoito on huoltajan vastuulla ja huoltajat vastaavat siitä, että lääkkeiden päiväykset ovat voimassa olevia. Lapsen lääkitys hoidetaan pääsääntöisesti kotona, jos mahdollista (esim. antibiootit, yskänlääke, silmätipat). Lääkkeiden antamisesta tehdään lapsen, huoltajan, lääkehoitoa antavan työntekijän sekä toimintayksikön välinen kirjallinen lapsen lääkehoitosuunnitelma. Työntekijät opastetaan ja perehdytetään lasta koskeviin hoitotoimenpiteisiin (esim. anafylaksia, astma, diabetes, epilepsia). Lääkehoitoa antaa ensisijaisesti siihen koulutuksen omaava työntekijä. Työntekijä ylläpitää omaa ammattitaitoaan erilaisilla koulutuksilla. Tarvittaessa terveydenhuollon ammattilaista pyydetään perehdyttämään varhaiskasvatuksen henkilöstöä lapsen lääkehoitoon liittyvissä asioissa. **Huoltajat toimittavat annettavat lääkkeet varhaiskasvatusyksikköön voimassa olevine annostusohjeineen alkuperäispakkauksissa.** Henkilökohtaiset, lapsen omalla nimellä varustetut lääkkeet säilytetään lapsilta ulottumattomassa lukollisessa kaapissa/jääkaapissa. **Lääkkeen mukana on oltava resepti tai muu virallinen varmistus, jotta työntekijä tietää, mitä lääkettä**

on antamassa. Varhaiskasvatuksen työntekijät ovat vastuussa lääkkeiden antamisesta hoitopäivän aikana. Hoito ja lääkkeiden säilytys kirjataan lääkehoitosuunnitelmaan.

Pistohoitoa on oikeus antaa vain siihen koulutettu henkilö, kuten lähihoitajan tutkinnon suorittanut työntekijä. Istoshoidon lupa on oltava henkilökunnasta riittävän monella poissaolotilanteiden varalta. Pistohoitoa vaativat tilanteet tulee aina suunnitella huolella ryhmän työntekijöiden, huoltajien sekä muiden asianomaisten kanssa, ja kirjata tarkoin lääkehoitosuunnitelmaan lapsen aloittaessa hoidon. Pistohoitoa antavalla tulee olla aiemmin mainittu koulutus tai esimerkiksi allergiatapauksissa annettavaan ensiapuun terveydenhuollon ammattilaisen antama perehdytys.

Todistukset erikoisruokavaliosta, lääkehoitosuunnitelma, ja muut lapsen terveyteen liittyvät asiakirjat liitetään varhaiskasvatussuunnitelmaan. Hätätapauksissa, esim. vakava allerginen reaktio, otetaan yhteyttä hätäkeskukseen 112, ja toimitaan sieltä saatujen ohjeiden mukaan.

3.3 Lasten ulkoilu

Piha-alue

Jokaisen varhaiskasvatustyöyksikön toiminta ja työvuorot suunnitellaan siten, että lasten ulkoillessa paikalla on riittävä määrä työntekijöitä. **Työntekijän on aina oltava tietoinen ulkona olevasta lapsimäärästä.** Sijaisten perehdyttämiseen kiinnitetään erityistä huomiota. **Pihäsäännöt** ovat myös huoltajien tiedossa. Ensimmäiset ulos menevät kasvattajat varmistavat porttien kunnon ja muun pihan turvallisuuden ja ilmoittavat havaitsemistaan epäkohdista huoltopalvelulle (talonmiehelle). Mikäli turvallisuusriski on sellainen, etteivät kasvattajat pysty sitä itse poistamaan, asiasta ilmoitetaan heti päivystävälle huoltomiehelle p.0407403354. Ulkoiltaessa noudatetaan erityistä tarkkuutta. Lasten kanssa ulkoilevat kasvattajat seuraavat aktiivisesti kaikkia lapsia ja huolehtivat, että koko piha-alue on valvottuna. Kaikilla kasvattajilla tulee olla lapsista riittävät turvallisuuteen liittyvät tiedot (esim. karkailu, lääkitys). Ulkoilualueen tulee olla valaistu niin hyvin, että lasten näkyvyys on turvattu.

Ennen ulkoilua

- tarkista piha-alue: poistetaan mahdolliset roskat ja vaaralliset esineet (lasinsirpaleet,

vierasesineet, sienet).

- Huolehditaan, että portit ovat kiinni.
- Huolehditaan riittävästä henkilökuntamäärästä suhteessa lapsilukuun.
- Ilmoita rikkoutuneista porteista, aidoista ja leikkivälineistä viipymättä talonmiehelle/ yksikön esimiehelle.
- Huomioidaan ulkolämpötila (helle/pakkanen) ulkoilun kestossa ja varustautumisessa.

Liikkuminen toimintayksikön ulkopuolella

Lähiympäristössä tapahtuville retkille ja tapahtumille laaditaan aina kirjallinen retkisuunnitelma. Lähdettäessä piha-alueen ulkopuolelle huolehditaan, että mukana on riittävästi kasvattajia lapsimäärään, sekä ikä- ja kehitystasoon nähden. Jokaisessa yksikössä kartoitetaan ympäröivät riskit ja huomioidaan ne retkiä suunniteltaessa. Siirtymätilanteiden riskit on kartoitettava ennakkoon, ja niihin on sisällyttävä osallistujien tarkistus/ääneen laskenta. **Heijastinliivejä käytetään aina liikuttaessa päiväkodin piha-alueen ulkopuolella.** Kasvattajilla tulee olla mukana ladattu ryhmän puhelin, jonne on tallennettu huoltajien yhteystiedot. Samoin retkille otetaan mukaan ensiapupakkaus, lasten mahdolliset lääkkeet, sekä muuta tarpeellista (esim. eväät, juomaa, nenäliinoja, varavaatteita/vaippoja ja roskapusseja).

Kasvattajat eivät missään tilanteissa kuljeta lapsia omalla autolla. Tilausbussia varattaessa varmistetaan, että autossa on oikea määrä paikkoja ja turvavyöt/turvalaitteet jokaiselle. Huomioi turvallisuusriskit alle 3-vuotiaiden kuljetuksessa. Tarkista, että tilattu auto täyttää edellytetyt turvallisuusasiat, mm. alkolukko. Vaihda tarvittaessa auto.

Hätätilanteessa käytetään ambulanssia **(112)** tai taksia

0100 866 44 (Keski-Suomen aluetaksi).

Lapsen katoaminen varhaiskasvatusyksiköstä

Ensin varmistetaan, että lapsi ei ole mennyt piiloon hoitopaikan sisä- tai ulkotiloihin. Ota huomioon lapsen ikä ja kehitystaso ja mieti, mihin lapsi on voinut mennä (pieni lapsi jää usein

leikkimään lähimaastoon, kun taas esiopetusikäinen saattaa mennä kotiin tai kaverinsa luo). Turvallisuusvastaava tai erikseen tilanteessa sovittava vastuuhenkilö soittaa poliisille puh. 112, mikäli lasta ei löydy päiväkodin alueelta tai päiväkodin välittömästä läheisyydestä. Sen jälkeen noudatetaan viranomaisten ohjeistusta etsinässä. Lapsen poistuessa luvatta päiväkodin alueelta, on siitä ilmoitettava välittömästi esimiehelle. Lapsen löytymisestä ilmoitetaan heti poliisille, vanhemmille, muille etsijöille sekä esimiehelle. Esimies järjestää jälkihoidon ja huolehtii tilanteen tiedottamisesta. Tilanteen mukainen kirjallinen raportti asiasta pitää tehdä viimeistään seuraavana arkipäivänä.

Tilanteeseen voidaan varautua myös ottamalla valokuva hoidossa olevista lapsista. Lähietsintää voidaan harjoitella säännöllisesti.

Lapsen sieppaus

Jos sieppausaikeita ilmenee, on otettava yhteys huoltajaan ja kehotettava ottamaan yhteys poliisiin ja sosiaaliviranomaisiin. Lasta on tarkkailtava ja mahdollisesti rajoitettava henkilöliikennettä esim. pitämällä ovet lukittuina.

Jos lapsi joutuu sieppauksen kohteeksi, soita välittömästi hätäkeskukseen 112, jonka jälkeen toimitaan viranomaisten antamien ohjeiden mukaisesti. Lapsen huoltajalle ilmoitetaan heti tapahtuneesta. Myös varhaiskasvatuksen esimiehelle ilmoitetaan. Jälkihoidon järjestäminen on tärkeää!

3.2 Henkilöstöön kohdistuvat riskit

3.2.1 Työntekijän hyvinvointi

Työntekijän työtapaturma tai sairauskohtaus

Työntekijät on vakuutettu työtapaturmien ja työmatkalla tapahtuvien tapaturmien varalle:

1. Ilmoita asiasta esimiehelle välittömästi
2. Ota yhteyttä työterveyshuoltoon
3. Yhdessä esimiehen kanssa täytetään tapaturmailmoitus ja tulostetaan vakuutustodistus. Vakuutustodistus toimitetaan työterveyshuoltoon ja/tai

muille hoitaville tahoille.

Jos työntekijä saa sairauskohtauksen, on muiden paikalla olevien aikuisten kyettävä auttamaan ja huolehdittava myös lasten turvallisuudesta. Jokaisella varhaiskasvatuksen työntekijällä on oltava ajantasainen ensiaputaito. Joutsan varhaiskasvatuksen henkilöstön Ea1- taitoja päivitetään vuosien 2023 ja 2024 aikana tarpeen mukaan niin, että yksiköittäin on riittävästi . Yksintyöskentelyä pyritään välttämään, mutta esim. perhepäivähoitajien on hyvä opettaa isoimmille lapsille, kuinka hälytetään apua.

Epäily päihtyneenä työskentelystä

Päihteen väärinkäyttöä ei tule sallia työpaikalla ja päihtyneenä oleva työntekijä tulee poistaa työpaikalta. Seuraava vaihe on puhuttelu. Mikäli väärinkäyttö toistuu ja jatkuu, seuraa työntekijälle huomautus, varoitus ja hoitoonohjaus. Toimenpiteistä ja hoitoonohjauksesta on vastuussa asianomaisen työntekijän esimies.

Tupakointi

Joutsan kunta on savuton työnantaja. Ulkona tupakointi on kiellettyä mm. päiväkotien ja koulujen käytössä olevilla ulkoalueilla/tonteilla.

Väkivalta- ja uhkaustilanteet

Jos työntekijä saa tietoonsa, että toimintayksikköön on mahdollisesti saapumassa henkilö, joka saattaa käyttäytyä väkivaltaisesti tai olla muuten uhkaava, hänen on tiedotettava asiasta muille paikalla oleville sekä esimiehelle välittömästi. Puhelimitse, sähköpostitse tms. tulleesta uhkauksesta ilmoitetaan välittömästi esimiehelle ja poliisille. Tilanteessa toimitaan poliisin antamien ohjeiden mukaisesti. Jokainen väkivalta- ja uhkaustilanne käsitellään työyhteisössä mahdollisimman pian tapahtuneen jälkeen ja siitä laaditaan raportti. Yksikössä harjoitellaan sisälle suojautumista vähintään vuosittain.

Varhaiskasvatuksen työntekijä todistajana oikeudessa

- haasteessa nimetyn henkilön on mentävä paikalle; kieltäytymiselle oltava peruste. Käytännössä todistamiskiellon laajuuden ratkaisee tuomioistuin tai sen puheenjohtaja
- kun menet oikeuteen niin kerro, että sinulla on salassa pidettäviä asioita ja kysy lupa niiden esittämiselle. Tuomari kysyy luvan asioiden käsittelyyn huoltajilta.

- pysy omassa roolissasi ja perustehtävässasi, kerro vain lapsen arkipäivästä varhaiskasvatuksessa. Työntekijä ei vastaa kysymyksiin huoltajista, kodin tilanteesta tai tutki lapsen olosuhteita.
- esimiehen kanssa on käytävä keskustelu ennen oikeuden käsittelyä ja käsittelyn jälkeen.

3.2.2 Työsuojelu ja työterveyshuolto

Varhaiskasvatusyksiköissä tehdään työpaikan nykytilan kartoitus ja vaarojen / riskien arviointi. **Aluehallintovirasto järjestää määräajoin työsuojelutarkastuksia kaikissa yksiköissä.** Jokaisella työntekijällä on velvollisuus ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista (turvallisuusriskit, epäasiallinen kohtelu ym.) esimiehelle ja tarvittaessa työsuojeluvaltuutetulle / -päällikölle.

Joutsassa varhaiskasvatuksen työsuojeluvaltuutettuna toimii vuonna 2023: Johanna Eskelinen puh: 040 7466850

4 Toiminnan riskit

4.1 Henkilökunnan riittävyys ja kelpoisuus

Varhaiskasvatushenkilöstön lainmukaisesta riittävydestä ja kelpoisuudesta vastaa kunkin yksikön esimies. Jokaisella työntekijällä on tarvittaessa velvollisuus siirtyä työskentelemään muihin yksiköihin. Työvuoro- ja lomasuunnittelulla pyritään takaamaan työntekijöiden riittävä ja oikea-aikainen läsnäolo. Vakinaisen työntekijän poissaolojen aikana sijaisena voi toimia lapsille tuttu kiertävä varahenkilö. Kun ryhmissä työskentelee uusia ja vieraampia työntekijöitä, jokaisen kokonaisvastuu korostuu. **Sijaisten ja uusien henkilöiden hyvä perehdytys on myös turvallisuuden kannalta tärkeää.** Jokainen uusi varhaiskasvatukseen tuleva työntekijä esittää esimiehelle rikosrekisteriotteen. Tästä tehdään merkintä tietojärjestelmä Populuksen henkilötietoihin.

4.2 Kiinteistö

Jokaisessa toimintayksikössä kartoitetaan tiloihin ja niiden käyttöön liittyvät riskit. Toiminta suunnitellaan niin, että lasten riittävä valvonta toteutuu kaikissa tiloissa koko päivän ajan. Tilojen korjausta vaativista puutteista ja epäkohdista ilmoitetaan esimiehelle. Kiinteistöjen ulko-ovet pidetään tarvittaessa lukittuna. Henkilöstön tulee varmistaa vierailijoiden henkilöllisyys ja käynnin syy. Mahdollisista sisäilmaepäilyistä ilmoitetaan esimiehelle ja toimitaan sisäilmaprosessikuvauksen mukaisesti.

Sisätilat ja toimintavälineet

Kalusteiden, lelujen ja muun toimintavälineistön pitää olla turvallisia, ehjiä ja puhtaita. Käytössä olevan välineistön tulee olla lasten ikä- ja kehitystason mukaista. Rikkinäiset välineet, koneet ja laitteet korjataan tai poistetaan käytöstä. Lasten kotoa tuomat lelut eivät saa myöskään aiheuttaa vaaratilanteita. Terävät ja muut vaaralliset esineet säilytetään lasten ulottumattomissa. Terveydelle vaaralliset tai myrkylliset aineet säilytetään lukituissa kaapeissa ja sellaisissa tiloissa, joihin lapset eivät pääse. Perhepäivähoitaja tarkistaa oman kotinsa turvallisuuden yhdessä esimiehensä kanssa.

Paloturvallisuus

Jokaisessa yksikössä on paloviranomaisten ohjeistuksen mukaisesti laadittu palo- ja pelastussuunnitelma, joka tarkistetaan palotarkastuksen sekä toiminnassa tapahtuvien muutosten yhteydessä. Uudet työntekijät perehdytetään yksikön paloturvallisuusohjeisiin ja koko henkilöstön kanssa ne kerrataan vähintään kerran vuodessa. **Poistumisharjoituksia järjestetään vähintään 1-2 kertaa vuodessa**. Turvallisuuskoulutusta (sisältää alkusammutusharjoitukset) järjestetään kunnan toimesta.

- Varhaiskasvatuksen sisätiloissa ei käytetä avotulta. Ulkona, esim. pihajuhlissa voi valvotusti polttaa kynttilälyhtyjä.
- Sähkölaitteiden kunto tarkistetaan säännöllisesti ja vialliset laitteet poistetaan käytöstä.
- Hankinnoissa huomioidaan paloturvallisuus.
- Sekä sisä- että ulkotiloissa huolehditaan ympäristön siisteydestä ja esteettömistä kulkureiteistä. Jätekatokset ympäristöineen pidetään siisteinä sekä mahdollisuuksien mukaan lukittuina.

Piha-alueet

Ulkoilualan turvallisuus tarkistetaan aina lasten kanssa ulos mentäessä. Kasvattajat

poistavat välitöntä vaaraa aiheuttavat esineet (lasinsirpaleet, tupakantumpit ym.) huolehtien samalla lasten ja omasta turvallisuudestaan. Ulkoiluvälineiden kunto tarkistetaan säännöllisesti. **Kunnan tekninen toimi vastaa piha-alueen säännöllisistä tarkastuksista, mutta työntekijöiden velvollisuutena on ilmoittaa havaitsemansa riskit.** Ulkoilualueella kasvavat puut ja muu kasvillisuus eivät saa myöskään aiheuttaa vaaratilanteita. Muut korjausta vaativat turvallisuusriskit ja puutteet ilmoitetaan viipymättä huoltomiehelle. Ilmoitetaan myös, mikäli ulkoilualueella on esim. sääolosuhteista aiheutuvia riskejä (vesilammikot, jäätiköt, lumen korkeus jne.).

4.3 Siisteys ja hygienia

Hyvästä käsihygieniasta huolehditaan kaikissa päivän tilanteissa. Sekä lapset että kasvattajat pesevät kätensä tullessaan hoitopaikkaan. Kasvattajat käyttävät suojakäsineitä mm. lasten pesutilanteissa ja haavojen hoidossa. Lasten henkilökohtaisten tavaroiden (tutit, unilelut, kurahousut ym.) puhtaudesta ja kunnosta vastaavat huoltajat.

Varhaiskasvatushenkilöstön sekä tilojen siivouksesta vastaavien työntekijöiden välinen hyvin toimiva yhteistyö ja tiedottaminen varmistavat riittävän siisteystason myös epidemia-aikoina. Epidemiasta ilmoitetaan myös siivouksesta vastaavalle esihenkilölle siivouksen tehostamiseksi. Tarkempaa tietoa: Infektioriskien vähentäminen päivähoitossa (Sosiaali- ja terveysministeriö, Oppaita 2005:28).

Lasten varhaiskasvatuspaikan siisteydellä ja järjestyksellä edistetään terveyttä, turvallisuutta, työn sujuvuutta ja viihtyisyyttä. Varhaiskasvatusyksiköihin laaditaan **siivoussuunnitelmat ja laitoshuollon esimies vastaa kemikaaliluettelon päivittämisestä.** Siivouksen toimintamallit määräytyvät yksikkökohtaisesti.

Tartuntatautiepidemiat

Mikäli yksikössä lasten tai kasvattajien sairastavuus lisääntyy merkittävästi ja syyksi epäillään epidemialuonteista infektioita, otetaan ensisijaisesti yhteyttä terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaavaan hoitajaan/lääkäriin. **Kun todetaan vakava epidemia/pandemia, noudatetaan oman kunnan terveysviranomaisten ohjeita ja seurataan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tiedotteita (www.thl.fi).** Tartuntatauteihin sairastumiseen vaikuttavat lapsiryhmän koko, lapsia päiväkotiin tuovien perheiden lukumäärä, sekä ruuan jakoon osallistuvien

henkilöiden lukumäärä. Lapsiryhmien jakaminen iän mukaan, vaippaikäisten hoitaminen omassa ryhmässään sekä sisarusten hoitaminen samassa ryhmässä vähentävät tartuntojen riskiä. Tärkeää on kiinnittää huomiota huolelliseen käsienspesuun. Tuttien käyttö on suositeltavaa rajoittaa päiväuniin ja kunkin lapsen oma tutti on merkittävä selkeästi. Lasten vaipat vaihdetaan niille tarkoitettussa tilassa, wc-allas ja potta huuhdellaan aina käytön jälkeen. Myös riittävä hygienia tiedon jakaminen huoltajille on tärkeää.

Jätehuolto

Toimintayksikön jätetilat ja jätehuolto järjestetään kunnan jätehuoltomääräysten mukaisesti. Jätekatos ja jätteiden keräilyvälineet sijoitetaan siten, että jäteautojen ei tarvitse liikkua alueilla, joilla lapset liikkuvat ja leikkivät. Lapsilta on estettävä pääsy jätetiloihin.

5 Tietoturvariskit

Kaikki varhaiskasvatuksen työntekijät ovat vaitiolovelvollisia. Uusien työntekijöiden ja opiskelijoiden perehdytyksessä käsitellään vaitiolovelvollisuuteen liittyvät asiat. Lasten, perheiden ja työntekijöiden henkilötietoja sisältäviä asiakirjoja käsitellään huolellisesti ja tietosuoja huomioiden. Niitä säilytetään lukittavassa kaapissa/ sähköisissä tiedostoissa. **Voimassaoloajan jälkeen tiedot arkistoidaan arkistointisuunnitelman mukaisesti.** Sähköpostitse ei lähetetä lasten henkilötietoja, valokuvia yms. **Yhteydenpito huoltajien kanssa tapahtuu työpuhelimilla, Daisyn, Wilman, sekä työsähköpostin kautta.** Työkoneet ja - sähköposti on tarkoitettu ainoastaan työasioiden hoitamiseen. Työkoneille ei ladata omia ohjelmia ja omia muistitikkuja ei käytetä. Epäilyttäviä sähköpostiviestejä ja liitetiedostoja ei tule avata, vaan niistä on ilmoitettava ja noudatettava saatuja ohjeita. Työpuhelinta ei saa antaa ulkopuolisten käyttöön. Henkilökunta kirjaa lasten tulo- ja lähtöajat työpuhelimeen.

Tietoturvavastaava/ICT asiantuntija: Mika Virtanen

puh. 040 640

2008

Tietosuojavastaava: Liisa Alfthan

puh. 040 358 0002

6 Turvallisuuden ylläpito

6.1 Henkilöstön perehdytys ja koulutus

Jokainen uusi työntekijä perehdytetään myös yksikön turvallisuusohjeisiin. Esimies vastaa, että yksikössä on sovittu, kuinka perehdytys toteutetaan (varhaiskasvatuksen esihenkilö, turvallisuusvastaava). Kaikissa varhaiskasvatuksen yksiköissä on ajan tasalla oleva perehdytyskansio joko paperisena tai sähköisenä.

6.2 Jälkiarviointi

Turvallisuuden ylläpitäminen ja kehittäminen edellyttää, että kaikki tapahtuneet häiriötilanteet käsitellään yksikössä mahdollisimman pian. Jälkiarviointi tehdään kirjallisesti.

- Kaikki tapaturma/läheltä piti - tilanteet kirjataan. Kirjaukset analysoidaan, mietitään tarvittavat toimenpiteet ja myöhemmin arvioidaan toimenpiteiden onnistuminen.
- Lapselle sattunut tapaturma/vaaratilanne kirjataan asianmukaisesti. Tapahtuneen jälkeen tilanne käsitellään huoltajien kanssa.
- Jälkiarvioinnissa on tärkeää yhdessä keskustellen selvittää tilanteen kulku ja miettiä kuinka jatkossa estetään vastaavien tilanteiden synty.
- Varhaiskasvatuksen esimies vastaa yksikön sisäisestä ja ulkoisesta tiedottamisesta. Sovitaan jatkotoimenpiteistä yhdessä.

Turvallisuussuunnitelman päivitys

Turvallisuussuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa, aina uusien ohjeiden tullessa voimaan. Suunnitelma tarkistetaan vähintään kahden vuoden välein. Turvallisuuden ylläpito ja kehittäminen on jokaisen varhaiskasvatuksen työntekijän vastuulla. Lisätietoa: Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen turvallisuusopas. https://www.oph.fi/opetustoimen_turvallisuusopas